NN 134/2020 (4.12.2020.), Rješenje Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja klasa: UP/I 034-03/20-01/015, urbroj: 580-09/63-2020-015 od 9. studenoga 2020.

AGENCIJA ZA ZAŠTITU TRŽIŠNOG NATJECANJA

2577

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja na temelju članka 30. točke 2., članka 31., članka 49. stavka 1. i 2. i članka 58. stavka 1. točke 9. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja (»Narodne novine«, br. 79/09 i 80/13), u upravnom postupku utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja protiv poduzetnika CROATIA OSIGURANJE d.d. sa sjedištem u Zagrebu, Vatroslava Jagića 33, zastupana po odvjetnicima iz [...], po službenoj dužnosti, na temelju odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja u sastavu: Mladen Cerovac, mag. iur., predsjednik Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, Vesna Patrlj, dipl. iur., zamjenica predsjednika Vijeća, dr. sc. Mirta Kapural, Denis Matić, dipl. iur. i mr. sc. Ljiljana Pavlic, članovi Vijeća, sa sjednice 44/2020., održane 9. studenoga 2020. donosi

RJEŠENJE

I. Prihvaćaju se mjere, uvjeti i rokovi predloženi od strane poduzetnika CROATIA OSIGURANJE d.d. sa sjedištem u Zagrebu, Vatroslava Jagića 33 (dalje: Croatia osiguranje), i to na način da se taj poduzetnik obvezuje da će poslovnim partnerima s kojima ima sklopljen ugovor o zakupu poslovnog prostora, a kojega je Croatia osiguranje sklopila kao zakupnik, predložiti sklapanje novog tipskog ugovora u kojem će u potpunosti izostaviti, odnosno koji neće sadržavati bilo koji oblik odredbi i to kako slijedi:

- »Zakupodavac se obvezuje da neće drugim pravnim ni fizičkim osobama, odnosno obrtniku u poslovnom objektu (...) iznajmiti bilo kakav prostor u kojem će se obavljati ista djelatnost koju obavlja Zakupnik iz ovog ugovora«;
- »Zakupodavac se obvezuje da u istoj STP neće davati u najam prostor drugim osigurateljima«;
- »Zakupodavac se obvezuje da u krugu zemljišta i objekta (...) neće ni na kakav način omogućiti nazočnost drugim tvrtkama koje se bave poslovima osiguranja«;

te da da će poslovnom partneru s kojim ima sklopljen ugovor o zakupu poslovnog prostora, kojega je Croatia osiguranje sklopila kao zakupodavac, predložiti sklapanje novog tipskog ugovora u kojem će se u potpunosti izostaviti, odnosno koji neće sadržavati bili koji oblik odredbi i to kako slijedi:

- »Zakupnik je suglasan da poslovni prostor ne može i obvezuje se da neće dati u podzakup konkurentnim društvima zakupodavca čija je registrirana djelatnost prodaja osiguranja«.

Croatia osiguranje će poslovnim partnerima poslati nove prijedloge ugovora, te će im ostaviti rok od 60 dana da odluče o prihvatu novog ugovora o zakupu poslovnog prostora.

Croatia osiguranje će poslovnim partnerima koji ne prihvate sklapanje novog ugovora, naglasiti da se primjenjuje izjava Croatia osiguranja o odricanju na sav daljnji poslovni odnos koja će se priložiti supsidijarno uz prijedlog za sklapanje novog ugovora.

Croatia osiguranje će se odmah po zaprimanju rješenja Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja revokacijskom izjavom prema svojim poslovnim partnerima nedvosmisleno i jednoznačno odreći bilo kakvih mogućih prava koja eventualno proizlaze iz navedenih odredbi u sklopljenim ugovorima o zakupu poslovnog prostora.

II. Predložene mjere, uvjeti i rokovi iz točke I. izreke ovoga rješenja ocjenjuju se dostatnima za otklanjanje mogućih negativnih učinaka i ponovnu uspostavu tržišnog natjecanja.

III. Nalaže se poduzetniku Croatia osiguranje, da Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja dostavi:

Presliku revokacijske izjave te dokaza o njenom upućivanju ili zaprimanju od strane poslovnih partnera, preslike izjava o odricanju na sav daljnji poslovni odnos koje će priložiti supsidijarno uz prijedlog za sklapanje novog ugovora te preslike novih sklopljenih ugovora o zakupu poslovnog prostora kao dokaza izvršenja mjera i uvjeta iz točke I. izreke.

Rok izvršenja: tri (3) mjeseca od dana dostave ovog rješenja.

IV. Predložene mjere, uvjeti i rokovi iz točke I. izreke ovoga rješenja ovim rješenjem postaju obvezni za poduzetnika Croatia osiguranje.

V. Utvrđuje se da, nakon ispunjenja naloga iz točke III. izreke ovoga rješenja, nema uvjeta za daljnje vođenje postupka protiv poduzetnika Croatia osiguranje, u ovom predmetu.

VI. Ako Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja utvrdi da se poduzetnik ne pridržava utvrđenih mjera, uvjeta i rokova iz točke I., odnosno naloga iz točke III. izreke ovoga rješenja, takvo postupanje smatrat će se povredom Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja, što će se utvrditi posebnim rješenjem kojim će se izreći i upravno-kaznena mjera.

VII. Croatia osiguranje, obveznik je plaćanja upravne pristojbe u iznosu od 24.500,00 kuna. Upravna pristojba uplaćuje se u korist Državnog proračuna Republike Hrvatske.

Rok izvršenja: osam (8) dana od dana dostave ovoga rješenja.

VIII. Ovo rješenje bit će objavljeno u »Narodnim novinama«, kao i na internetskoj stranici Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja.

Obrazloženje

1. Postupak utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja

I. Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: AZTN), je na temelju članka 38. stavka 1. i 3. te članka 39. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja (»Narodne novine«, brojevi 79/09 i 80/13; dalje: ZZTN), zaključkom KLASA: UP/I 034-03/20-01/015, URBROJ: 580-09/63-2020-002, od 15. lipnja 2020., po službenoj dužnosti pokrenula postupak protiv poduzetnika Croatia osiguranje. Postupak je pokrenut zbog postojanja indicija da određene odredbe Ugovora o zakupu poslovnog prostora zaključenog između Croatia osiguranja kao zakupnika i [...] kao zakupodavca, ograničavaju zakupodavca u poslovanju s drugim poduzetnicima te ograničavaju pristup tržištu prodaje osiguranja konkurentima poduzetnika Croatia osiguranje, pa je stoga u postupku bilo potrebno utvrditi je li riječ o zabranjenom sporazumu u smislu članka 8. ZZTN-a.

Povod za pokretanje postupka bila su očitovanja i dokumentacija zaprimljena od strane poduzetnika [...] u neupravnom predmetu KLASA: 034-08/19-01/064.

U svojim očitovanjima prema AZTN-u, [...] u bitnome je naveo kako je [...] kao zakupodavac s poduzetnikom Croatia osiguranje kao zakupnikom sklopio ugovor o zakupu poslovnog prostora u sklopu svog objekta za potrebe prodaje osiguranja.

S tim u vezi navodi kako članak 8. ugovora o zakupu uređuje da se zakupodavac obvezuje da neće drugim pravnim niti fizičkim osobama, odnosno obrtniku u poslovnom objektu [...] iznajmiti bilo kakav prostor u kojem će se obavljati ista djelatnost koju obavlja zakupnik.

Namjera [...] je osiguravanje mogućnosti svim zainteresiranim osiguravateljima prodaju osiguranja u njegovim poslovnim prostorima.

Uvidom u sadržaj predmetnog Ugovora o zakupu poslovnog prostora zaključenog između poduzetnika Croatia osiguranje i [...] od [...] godine (dalje: Ugovor o zakupu poslovnog prostora) utvrđeno je da isti sadrži sporne odredbe.

Riječ je naročito o odredbi članka 8. Ugovora o zakupu koja glasi:

»Zakupodavac se obvezuje da neće drugim pravnim ni fizičkim osobama, odnosno obrtniku u poslovnom objektu [...] *iznajmiti bilo kakav prostor u kojem će se obavljati ista djelatnost koju obavlja Zakupnik iz ovog ugovora«*

Odredba članka 8. predmetnog Ugovora o zakupu poslovnog prostora iz [...] godine ograničavala je zakupodavca u poslovanju s drugim poduzetnicima te je ograničavala pristup tržištu prodaje osiguranja, konkurentima poduzetnika Croatia osiguranje, a što je predstavljalo dostatne indicije za pokretanje postupka u smislu članka 39. ZZTN-a, a primjenom članaka 8. ZZTN-a. Navedeno, posebice ako se uzme u obzir dužina trajanja ugovora od preko [...] godina te namjera poduzetnika Croatia osiguranje da na navedeni način namjerava poslovati i dalje, a što je bilo vidljivo iz nepotpisanog Prijedloga Ugovora o zakupu poslovnog prostora od [...].

Nakon pokretanja postupka, [...] putem svog tajnika očitovao se mailom zaprimljenim 13. kolovoza 2020. u kojemu je u bitnome naveo kako poslovnica i dalje radi bez ugovorne osnove te [...] zbog podnesenih ostavki dijela Upravnog odbora nije u mogućnosti donijeti nikakvu odluku vezano uz poslovanje poslovnice Croatia osiguranja čime je [...] stavljen u nezavidnu poziciju koju zakupnik iskorištava.

Na navode iz zaključka o pokretanju postupka, Croatia osiguranje se očitovala podneskom zaprimljenim 29. srpnja 2020. u kojemu je u bitnome navela kako je predmetna sporna odredba članka 8. Ugovora o zakupu poslovnog prostora zastarjela odredba koje se nikada nije primjenjivala u praksi te nema ograničavajući učinak na tržište osiguranja na otoku [...] zbog toga što navedeni ugovor ne predviđa sankciju za povredu navedene odredbe, a svaka strana ovlaštena je u svako doba bez navođenja razloga jednostrano otkazati predmetni ugovor uz otkazni rok u trajanju od 60 dana. Osim toga na otoku [...] postoji više različitih prodavatelja osiguranja u neposrednoj blizini poslovnice Croatia osiguranja, a čiji se poslovni prostori nalaze na lokacijama sa znatno većom fluktuacijom ljudi u odnosu na lokacije Croatia osiguranja.

Dodatno, Croatia osiguranje ukazuje kako u svom poslovanju primjenjuje najviše standarde poslovanja, poslovne prakse i poslovnih običaja te podliježe strogim internim kontrolama radi postupanja sukladno mjerodavnim propisima. S tim u vezi, Croatia osiguranje vodi računa o pravilnoj primjeni pravila tržišnog natjecanja pri čemu redovito provodi interne edukacije i kvalifikacije svojih radnika radi usklađenosti s propisima, promjenama u regulativi kao i praksi nadležnih tijela.

Croatia osiguranje očitovala se i o ostalim ugovorima o zakupu koji sadrže spornu odredbu, a koje ugovore Croatia osiguranje ima sklopljene sa svojim poslovnim partnerima.

S tim u vezi Croatia osiguranje navodi kako ima ukupno [...] sklopljenih ugovora o zakupu poslovnog prostora, od kojih se u [...] pojavljuje kao zakupnik, a u [...] kao zakupodavac.

Croatia osiguranje je identificirala [...] ugovora o zakupu poslovnog prostora s odredbom koja sadržajno odgovora tekstu: » da se zakupodavac obvezuje da unutar i pored objekta koji je predmet zakupa, neće sklapati ugovore s drugima koji obavljaju istu registriranu djelatnost kao i Croatia osiguranje« na način da u [...] ugovora o zakupu Croatia osiguranje ima položaj zakupnika, dok u [...] ugovoru o zakupu poslovnog prostora ima položaj zakupodavca.

U pogledu [...] ugovora o zakupu poslovnog prostora u kojima Croatia osiguranje ima položaj zakupnika, Croatia osiguranje ističe kako je već u proljeće 2020. započela razgovore s zakupodavcima u pogledu revidiranja postojećih ugovora te je s [...] zakupodavaca sklopljen novi ugovor o zakupu koji ne sadrži navedenu odredbu.

Iz tabličnog prikaza kojega je dostavila u privitku svog očitovanja i preslika dostavljenih ugovora proizlazi da je riječ o ugovorima zaključenim između Croatia osiguranja kao zakupnika i sljedećih zakupodavaca: [...].

Isto tako navodi kako je s [...] poduzetnika [...] i [...] u svibnju 2020. otkazala ugovor o zakupu poslovnog prostora te su s danom [...] navedeni ugovori prestali važiti.

Preslike ugovora i obavijesti o raskidu ugovora Croatia osiguranje dostavila je u privitku svog očitovanja.

Iz tabličnog prikaza i preslika ugovora koje je dostavila Croatia osiguranje proizlazi da je sporna odredba sadržana u ugovorima zaključenim sa sljedećim poduzetnicima u kojima se Croatia osiguranje pojavljuje kao zakupnik, a zakupodavci su:

1. [...]. Ugovor je zaključen [...], a sporan je članak 3. Ugovora o suradnji u poslovima tehničkih pregleda, registracije i osiguranja motornih vozila koji glasi: »[...] *se obvezuju da u istoj STP neće davati u najam prostor drugim osigurateljima«.*

2. [...]. Ugovor je zaključen [...]. Sporan je članak 4. Ugovora o zakupu koji glasi: *»Zakupodavac se obvezuje da u krugu zemljišta i objekta* [...] *neće ni na kakav način omogućiti nazočnost drugih tvrtkama koje se bave poslovima osiguranja«.*

3. [...]. Ugovor je zaključen [...]. Sporan je članak 3. Ugovora o zakupu koji glasi: *»Zakupodavac se obvezuje da u krugu zemljišta i objekta* [...] *neće ni na kakav način omogućiti nazočnost drugim tvrtkama«.*

4. [...]. Ugovor je zaključen [...]. Sporan je članak 8 Ugovora o zakupu poslovnog prostora koji glasi: *»Zakupodavac se obvezuje da neće drugim pravnim ni fizičkim osobama, odnosno obrtniku u poslovnom objektu* [...] *iznajmiti bilo kakav prostor u kojem će se obavljati ista djelatnost koju obavlja Zakupnik iz ovog ugovora«;*

Sporna odredba sadržana je i u jednom Ugovoru o zakupu poslovnog prostora u kojem se Croatia osiguranje pojavljuje kao zakupodavac, a zaključen je s poduzetnikom:

[...]. Ugovor je zaključen [...], a sporan je članak 4. stavak 2. Ugovora o zakupu poslovnog prostora koji glasi: *»Zakupnik je suglasan da poslovni prostor ne može i obvezuje se da neće dati u podzakup konkurentnim društvima zakupodavca čija je registrirana djelatnost prodaja osiguranja«.*

2. Prijedlog Croatia osiguranja za preuzimanje obveze izvršenja određenih mjera i uvjeta, te rokova u kojima će to učiniti, u smislu članka 49. ZZTN-a

Croatia osiguranje je u ranoj fazi postupka, unutar šest mjeseci nakon pokretanja postupka, iskazala namjeru preuzimanja mjera i uvjeta iz članka 49. ZZTN-a, te je dana 29. srpnja 2020. podnijela AZTN-u prijedlog za preuzimanje obveze izvršenja određenih mjera i uvjeta kako bi se otklonili mogući negativni učinci njenog postupanja ili propuštanja postupanja na tržišno natjecanje.

Vezano uz Ugovor o zakupu kojega je Croatia osiguranje sklopila kao zakupnik, Croatia osiguranje se obvezala da će svim poslovnim partnerima s kojima ima sklopljen ugovor o zakupu poslovnog prostora predložiti sklapanje novog tipskog ugovora u kojem će se u potpunosti izostaviti, odnosno koji neće sadržavati bilo koji oblik odredbi i to kako slijedi:

»Zakupodavac se obvezuje da neće drugim pravnim ni fizičkim osobama, odnosno obrtniku u poslovnom objektu (...) iznajmiti bilo kakav prostor u kojem će se obavljati ista djelatnost koju obavlja Zakupnik iz ovog ugovora«.

»Zakupodavac se obvezuje da u istoj STP neće davati u najam prostor drugim osigurateljima«.